

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Бурятия
МКУ «Управление образования» Администрации МО «Тункинский район»
МБОУ «Хужирская ООШ»

<p>«Рассмотрено» на заседании МО учителей <u>начальной школы</u> Руководитель МО: <u>Халхаева</u> /З.М. Халхаева/ Протокол № <u>1</u> от «<u>31</u>» <u>августа</u> 2023 г.</p>	<p>Согласовано Зам. дир. по УВР: <u>Батуева</u> / О.А.Батуева / Протокол № <u>1</u> от «<u>31</u>» <u>августа</u> 2023 г.</p>	<p>«Утверждено» Директор: <u>Таряцинова</u> /О.Д.Таряцинова/ Приказ № <u>66</u> От «<u>31</u>» <u>августа</u> 2023 г.</p>
---	---	---

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета
«Родная литература»
для 2 класса начального общего образования
на 2023-2024 учебный год
Количество часов по программе:
в год – 68 часов
в неделю – 2 часа

Составитель: Дырхеева Дулма Будаевна
учитель начальных классов

у. Хужиры

Түсэблэлгын дүнгүүд

Зохёол шудалха шадабари:

- уран зохеолшын зохеол соогоо бэшэһэн уран зураглалые хөөрөжэ;
- уран зохеолшын зураглаһан зурагые ухаан бодолдоо, сэдхэлдээ бии болгожо;
- үзэжэ байһан зохеолой гол шухала үйлэнүүдые (эпизодуудые), үйлэдэгшэ нюурай хэлэһэн үгэ, хэрэг г.м. бусад олон юрын үйлэнүүдһээ илгажа;
- зохеол соохи үйлэнүүдэй болоһон шалтагааниие, сагые, тэрэнэй хойшолонгые элирүүлжэ;
- үзэжэ байһан зохеолой геройнууд тухай, тэдэндэ авторы ямараар хандажа байһые хараадаа абан, нурагша бэшэмэл өөрын бодомжолго зохеожо;
- Уран зохёолой сэдэб ойлгожо, уншаһан текстынгээ гол удха хөөрөжэ;
- Текст соохи уран аргуудые оложо;
- Уншаһан зохёолойнгоо жанр элирүүлжэ шадаха.

Түрэлхи хэлээр шадабари:

- шухала хэрэгтэй мэдээсэлнүүдые бэдэржэ, оложо, хэрэглэжэ шадаха;
- шүүмжэлэл, шэнжэлэл хэжэ, дутаг дундануудые элирүүлжэ; хэһэн ажалдаа арга боломжонуудые тааруулжа, шалгалта, сэгнэлтэ үгэжэ шадаха; юумые сасуулжа, тааруулжа, бодолоо удаа дараалуулан һубарюулжа шадаха;
- монологическа хэлэлгэ найнаар хэрэглэжэ, өөрынгөө һанамжа ойлгосотойгоор хэлэжэ, тэрэнээ ойлгуулжа, баримталжа, хамгаалжа шадаха.

Үхибүүнэй өөрын хүгжэлтын дүнгүүд

- буряад хэлээ буряад арадай үндэһэн-болбосоролой нангин баялиг гэжэ ойлгохо;
- түрэл хэлэндээ дуратайгаар, хүндэтэйгөөр хүмүүжэхэ;
- хэлэнэй баялигые өөрынгөө хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, бодожо байһан бодолоо тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ шадаха.

Харилсаха шадабари

- бэе бэе шагнажа, дуулажа шадаха; хэлэнэй аргуудые хэлэлгэдээ хэрэглэжэ, өөрынгөө хараа бодол хэлэжэ шадаха;
- бэшэг дээрэ, аман хэлэлгээрээ хэрэгтэй мэдээсэл дамжуулжа шадаха;
- асуулта хэжэ, хүнэй һанал бодол ба өөрынгөө һанамжа хэлэжэ шадаха;
- хэжэ байһан юумэнэйнгээ зорилгонуудые, хамта дүүргэхэ ажалайнгаа түсэбүүдые, яжа тэрэнээ дүүргэхые элирхэйлжэ шадаха;
- олоһон мэдэсээрээ нүгөөдэтэе хубаалдажа, үрэ дүнтэй бодол абаха;
- бэе бэе хүндэлжэ, нүгөөдэдөө анхаралтайгаар хандаха.

Бэе гуримшуулаад ябаха шадабари

- олоһон мэдэсэһэн уламжалан, үшөө мэдэхгүй юумэн тушаагаа зорилго табиха;
- түсэблэлгэ, удаа дараалуулан хоорондын зорилгонуудые табижа, ямар дүндэ ерэхээ уридшалан мэдэхэ;

- сэгнэлтэ хэхэдээ, юу ойлгохоноо, үшөө юу ойлгожо абахабиб, хэр зэргэ шанартайгаар ойлгообиб гэжэ, хэһэн ажалаа сэгнэжэ шадаха;
- эрмэлзэл зоригоо суглуулжа, бэрхэшээлнүүдые дабажа шадаха.

Программын байгуулга

Хоёрдохи классай литературна уншалгын программа удаадахи бүлэгүүдһээ бүридэнэ:

1. Уншаха, шагнаха зохёолнууд.
2. Текстээр хүдэлмэрилжэ хэлэлгын мэдэсэ болон шадабари хүгжөөлгэ.
3. Зохоёхы ажаябуулгын оршон байдалда сэдхэлэй мэдэрэлтэйгээр хандалгын дүршэл баяжуулга болон хүгжөөлгэ.

Хоёрдохи классай программа соо жэлэй дүрбэн саг ба хүнүүдэй хэдэг ажал, арад зоной ёһо заншал, эжы абын алтан хургаал, гэр бүлэ ба уг гарбал, табан хушуу мал тухай, хайн хайхан абари зан хүмүүжүүлгэ харуулһан уран зохёолнууд гол һуури эзэлхэ болоно. Үшөө тиихэдэ уншаһан текстээ удхаарнь хэдэн хубинуудта хубааха, зохёолой гол ханал бодолыень оложо шадаха, болоһон үйлэ ушарнуудые, өөрынгөө хандалгыг харуулха, уншаһанаа дэлгэрэнгыгээр ба тобшоор хөөрэхэ шадабаритай болохо.

Уншалгын дадал сэгнэлгэ

Һуралсалай жэлдэ уншалгаар дадал саг үргэлжэ шалгагдажа байха ёһотой (четверть бүхэнэй һүүл багаар). 1 – 4-хи классуудта һурагшадай уншаагүй тусхай текст ондоо ном сооһоо абтаха, һурагша бүхэнэй дүршэл шалгахын тула нэгэ текст хэрэглэхэ.

Нэгэ минута соо уншаһан үгэнүүдэй тоо хараадаа абажа, сэгнэлтэ иигэжэ табиha:

Класс	Сэгнэлтэ болон уншаха текстын үгын тоо			
	«5»	«4»	«3»	«2»
1	30-һаа дээшэ	15-20	15 доошо	-
2	40-һөө дээшэ	30-40	25-30	25-һаа доошо
3	60-һаа дээшэ	50-60	35-50	35-һаа доошо
4	70-һаа дээшэ	60-70	45-60	45-һаа доошо

Һурагшадай хэр зэргэ уншадаг болоһые ажаглалга дээрһээ сэгнэхэ ёһотой. Текст дээрэ хүдэлхэ шадабари хараадаа абан, класс бүридэ программын эрилтын үндэһөөр табигдаһан хэмжээ баримталан, һурагшадай уншалгын дүршэл сэгнэхэ.

«5» сэгнэлтэ хэрбээ:

а) 1-хи классай һурагшын үгэнүүдые бүхэлээр (3-4 үетэй үгэнүүдые – үенүүдээр), һэлгэн, хазагайруулангүй, үзэг гээнгүйгөөр, удаан аялгануудые зүбөөр хэрэглэн уншадаһань;

- б) 2 – 4-хи классуудта удхын сохилто баримталан, сэгнэлтын тэмдэг зүбөөр илган уншахадань; уншаһан текстын гол удха зүбөөр ойлгоод, хэлэжэ, хөөрөжэ шадаа хаань;
- в) 3 – 4-хи классуудай хурагшадта уншаһан текст хубинуудта хубаажэ шадаа хаань;
- г) шүлэг сээжээр хэлэхэдээ, үгэнүүдээ зүбөөр, нэгэшье торонгүй, уран гоёор уншаһан байхадань табиха.

«4» сэгнэлтэ хэрбээ хурагшын:

- а) уншахадаа, үгэнүүдтэ 2-3 алдуу гаргаа хаань, сэгнэлтын тэмдэгэй хойно (точка, запятой, асууһан ба шангадхаһан) зогсолто хээгүй хаань;
- б) сээжээр уншахадаа, үгэнүүдтэ 2-3 алдуу гаргаа хаань гү, али сэглэлтын тэмдэг хоолойгоороо илгаагүй хаань; уншаһан текстынгээ удха зүбөөр ойлгобошье, тэрэнээ тодо бэшээр найруулан хөөрөө хаань;
- в) уншаһанаа хөөрөжэ үгэхэдөө, зарим нэгэ ушарта торолсожо, багшын туһаламжаар заһажэ хэлэхэн байхадань табиха.

«3» сэгнэлтэ хэрбээ хурагшын:

- а) уншахадаа, үгэ хазагайруулжа гү, али үгэ ба үенүүдые һэргүүлжэ, орхижо, 4-5 алдуу гаргаа хаань, эли тодоор уншаагүй хаань;
- б) уншаһан текстынгээ гол удха багшын тухаламжаар хэлэжэ шадаа хаань;
- в) сээжээр уншахадаа, текст гүйсэд мэдэхэгүй, сэглэлтын тэмдэгүүдтэ зогсолто хээгүй хаань;
- г) хэлэлгэ соогоо алдуу гаргахдаа (үгэ буру хэрэглэхэ, мэдүүлэл дутуу, үсөөн үгэтэй г.м.), уншаһан текстынгээ удаа дара алдаашье хаа, найруулан хэдэжэ шададаг байхадань табиха.

«2» сэгнэлтэ хэрбээ хурагшын:

- а) үгэ бүхэниие таһалдангяар, сэглэлтын тэмдэгтэ зогсолто хэнгүй уншахада, 6-һаа үлүү алдуу гаргахадань;
- б) сээжээр уншаха тектынгээ ехэнхи хубиие мэдэхэгүйдэ, абьян ба үзэгүүдые хазагайруулжа, 6-һаа үлүү алдуу гаргахадань;
- в) уншаһан тектынгээ гол удха найруулан хэлэжэ шадаагүй хаань;
- г) текстын удхын удаа дараа найруулан хэлэжэ шададаггүй, хэлэлгэдээ олон алдуу гаргадаг байхадань табиха.

Нуралсалай программа 1 жэлээр табигданхай. Багша энэ программаяа ондоо болгохо эрхэтэй.

Бүлэгүүд болон темэнуудыг үзэхэ жэшээтэ түсэблэлгэ

2-дохи анги

№	Темэнууд	Саг
	Түрэл хэлэн-түрэхэн дайда	2
1	Түрэлхи хэлэн. Буряад хэлэн тухай шүлэгүүдэй баглаа	1
2	С.Бабуев. «Түрэл нютагай татаса». Х.Намсараев. «Нютагай татаса».	1
	Намар	3
3	Ц.Цыдыпова. «Намар». Ч.Цыдендамбаев. «Намарай ой соо».	1
4	Б-Б.Намсарайн. «Бургаанан түүдэг».	1
5	В.Галсанов. «Буугаа гээхэн ангуушан», Ц.Д.Хамаев «Галуудай бусалган».	1
	Хүн-байгаалиин үри.	4
6	Д.Шангаева «Арсалдаан».	1
7	И.Калашников «Хуһан ба хасуури».	1
8	Ц.Номтоев «Зугын бүлэ»	1
9	Ц-Д.Будаев «Нютагаймнай сэсэгүүд», «Нютагаймнай шубууд»	1
	Хүн болохо багаһаа	6
10	Ц.Цыдыпова «Хүбүүхэйн хүсэл», Д.Жалсараев «Хоёр нүхэдэй хүсэл».	1
11	Ц.Д.Дондокова «Хэн хайн, хэн мууб?», А.Мангатханов «Мартамхай Мархай».	1
12	Ж.Балданжабон «Та», Г.Чимитов «Һалан һамажаб, һамбааша ямаан».	1
13	Б.Санжин «Аягүй ушар».	1
14	Д.Ошоров «Дохолон хүн», «Хурдан зээрдэ»	1
15	Асуудалнууд ба даабаринууд	1
	Аман угын абдарһаа	8
16	Онтохонууд. «Мэхэтэй петух», «Хулгана тэмээн хоёр».	1
17	«Үгытэй үншэн басаган»	1
18	«Һарада гараһан хайхан басаган»	1
19	«Хитаахан хүбүүн»	1
20	«Аргатай түлээшэн»	1
21	Таабаринууд	1
22	Онһон үгэнүүд. Жороо үгэнүүд	1
23	Хэлэ хүгжөөлгын хэшээл	1
	Үбгэн буурал үбэлнай	8
24	Б-Ж.Гармажапов «Үбэл»	1
25	Ц-Б.Бадмаев «Саһан», Ч-Р.Намжилов «Далитай үхибүүд»	1
26	Ц-Д.Дондогой «Түрүүшын саһан»	1
27	Г.Бадмаева «Һонирхолтой асуудал»	1
28	К.Ушинский «Үбэлэй ааша»	1
29	Д.Ошоров «Боосоогоо алдаһан Булад»	1
30	Ш.Нимбуев «Ёлкын дэргэдэ», «Ёлкын дуун»	1
31	Асуудалнууд ба даабаринууд	1
	Үхибүүдэй дуратай уран зохёолшод	4
32	Х.Н.Намсараев «Манай нютаг»	1
33	Б.Д.Абидуев «Муура багша»	1
34	Ц-Б.Б.Бадмаев «Үбэл эрбэ», Э.Ч.Дугаров «Минии гүлгэн»	1
35	Хэлэ хүгжөөлгын хэшээл	1
	Сагаалган манай хайндэр. Саг үедэ мандаха болтогой!	5
36	М.Чойбонов «Сагаан хараар!» «Сагаалган тухай»	1
37	А.Доноев «Сагаалганай хайндэрөөр!»	1
38	Г.Дашабылов «Арбан хоёр жэл»	1
39	Г.Бадмаева «Сагаалганай бэлэг»	1

40	Сагаалган манай хайндэр	1
41	Асуудалнууд ба даабаринууд	1
	Арадай баялиг-табан эрдэни	6
42	Г.Чимитов «Табан хушуу мал»	1
43	Бодо табан хушуу мал. Д.Гомбоевой зохёолоор «Адуун», «Хонин», «Ямаан», «Тэмээн», «Үхэр»	1
44	Бага табан хушуу мал. Ж.Лодой «Унаган», «Тугал», «Хурьган», «Эшэгэн», «Ботогон»	1
45	Ц.Б.Бадмаев «Хонин мөөрэдэг гү, маарадаг гү?»	1
46	Г.Г.Чимитов «Табан нүхэд»	1
47	Асуудалнууд ба даабаринууд	1
	Буряад нааданууд	4
48	Ж.Зимин «Хатар наадан»	1
49	Эрын гурбан наадан. Ц.Номтоевой зохёолоор «Бүхэ барилдаан», «Һур харбаан», «Мори урилдаан»	1
50	Г.Дашабылов «Бүмбэгэ», Н.Веретенников «Нааданууд»	1
51	Хэлэ хугжөөлгын хэшээл	1
	Айлшан хабар	7
52	Ц.Бадмаев «Хабар»	1
53	Б.Цырендашиев «Эжымни», Г.Чимитов «Эжын хайндэр дүтэлөөл даа»	1
54	Ц.Цыдыпова «Шубуудай бусалгын болзор»	1
55	Д.Ошоров «Юрий Гагарин-дэлхэй дээрэхи эгээн түрүүшын космонавт»	1
56	Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайн Ц.-Ж.Жимбиев «Гал могой жэл	1
57	Ц.Номтоев «Илалта», «Батын үбгэн баабай»	1
58	Асуудалнууд ба даабаринууд	1
	Литературна онтохонууд	4
59	Б.Абидуев «Тэхэ бабанын түүхэ»	1
60	Ф.Цыренжапов «Уран дархан»	1
61	Ш.Нимбуев «Хүнэй нүхэр»	1
62	Асуудалнууд ба даабаринууд	1
	Бууралхан Буряад оромной	6
63	М.Чойбонов «Бурядни»	1
64	Ц.Цыдыпова «Агамни»	1
65	М.Хамгушкеева «Усть –Орда»	1
66	В.Мархаева «Шамдаа Байгал!»	1
67	Х.Намсараев «Хэжэнгэ», С.Ингабаев «Хурамхаан нюотаг», Л.Тапхаев «Аха нюотаг», «Түнхэн»	1
68	Жэл соо үзэхэнөө дабталга	1